

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Приймальна комісія

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для вступників на навчання для здобуття ОС «бакалавр»
за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта»
(на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Загальні відомості. Абітурієнти, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень «молодший спеціаліст» для здобуття ступеня «бакалавр» складають фахове вступне випробування за нормативною частиною освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта», освітньою програмою «Олігофренопедагогіка. Логопедія. Здоров'я людини». Вступне випробування проводиться у формі тестових завдань. У ході фахового випробування абітурієнти мають виконати 25 тестових завдань за 45 хв., які представляють складові дисциплін, покладених в основу розробки програм вступного фахового випробування.

Набір тестових завдань формується з двох блоків: дисципліни психолого-педагогічного спрямування та дисципліни медичного спрямування.

Відповідь абітурієнта оцінюється, оцінка мотивується. Інформація про результати фахового вступного випробування оголошується вступникові в день її проведення. За умови успішного проходження фахового вступного випробування абітурієнти зараховуються на 2 курс денної або заочної форми навчання.

Мета вступного випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок, необхідних для опанування нормативними і варіативними дисциплінами за програмою підготовки фахівця ступеня «бакалавр» за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта», освітньої програмою «Олігофренопедагогіка. Логопедія. Здоров'я людини».

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння дисциплін, передбачених навчальним планом для підготовки за освітнім ступенем «бакалавр», абітурієнти повинні мати освітньо-кваліфікаційний рівень «молодший спеціаліст» та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі «Освіта\ Педагогіка», за

спеціальністю 016 «Спеціальна освіта», освітньою програмою «Олігофренопедагогіка. Логопедія. Здоров'я людини». Обов'язковою умовою також є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми.Змістом програми є 79 тем з дисциплін фундаментального та професійно-орієнтовного циклу навчального плану за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта», що дозволяють визначити рівень знань, умінь щодо подальшого здобуття зазначеної спеціальності, починаючи з 2-го курсу. Всі теми охоплюють два змістові блоки:

- дисципліни психолого-педагогічного спрямування (Педагогіка з історією педагогіки; Психологія);

- дисципліни фахового спрямування (Вступ до спеціальності);

- дисципліни медичного спрямування (Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами валеології; Гігієна дітей і підлітків; Невропатологія; Психопатологія; Клініка інтелектуальних порушень).

Абітурієнти мають продемонструвати знання основних категорій педагогіки, дидактики та теорії виховання, володіти основними закономірностями розвитку шкільництва, освіти, педагогічної думки країн зарубіжжя та України, знати поняття психіки та психічних явищ, а також володіти знаннями про психічні процеси, особливості їх функціонування та впливу на особистість, розуміти особливості індивіда, особистості та індивідуальності, знати джерела активності особистості, види діяльності, аналізувати соціально-психологічні основи функціонування людських спільнот. Абітурієнти мають мати початкові знання про психолого-педагогічні особливості дітей з психофізичними вадами та затримкою психічного розвитку, види мовленнєвих порушень, особливості освіти дітей з розумовою відсталістю.

2. ПЕРЕЛІК ФАХОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, З ЯКИХ ПРОВОДИТЬСЯ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

1. Педагогіка з історією педагогіки.
2. Психологія
3. Вступ до спеціальності.
4. Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами валеології.
5. Гігієна дітей і підлітків.
6. Невропатологія.
7. Психопатологія.
8. Клініка інтелектуальних порушень.

3. ТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

Дисципліна «Педагогіка з історією педагогіки»:

1. Педагогіка як наука, її категорії.
2. Джерела розвитку педагогіки. Структура педагогічних наук.
3. Сутність дидактики, її категорії.
4. Система. Структура та принципи освіти в Україні на сучасному етапі.
5. Сутність процесу навчання, його методологічна основа. Функції та компоненти процесу навчання.
6. Закономірності та принципи навчання.
7. Методи та засоби навчання. Форми організації навчання.
8. Зміст процесу виховання, його закономірності та принципи.
9. Основні напрями виховання.
10. Виховання і школа в Стародавній Греції та Римі.
11. Педагогічна система Я.-А. Коменського.
12. Розвиток школи і педагогіки зарубіжних країн у ХІХ ст.
13. Розвиток освіти і педагогічної думки в епоху українського Відродження.
14. Педагогічна система К.Д.Ушинського.
15. Освіта і педагогічна думка України у ХХ ст.

Дисципліна «Психологія»:

1. Психологія як наука. Основні принципи психології. Структура сучасної психології.
2. Вища нервова діяльність – основа психіки. Рефлекторний характер психічної діяльності. Сигнальна діяльність кори головного мозку.
3. Основні форми прояву психіки. Свідомість. Психологія несвідомого.
4. Відчуття і сприйняття як пізнавальні психічні процеси.
5. Поняття про пам'ять. Види пам'яті.
6. Поняття про мислення, його види. Операції та форми мислення.
7. Поняття про емоції та почуття. Види почуттів.
8. Воля та вольові дії.
9. Увага, її види і властивості.
10. Індивід, особистість, індивідуальність. Структура особистості. Формування особистості.
11. Активність і діяльність. Види діяльності.
12. Мова і мовлення. Функції та види мовлення. Поняття про спілкування та його види.
13. Темперамент. Психологічна характеристика типів темпераменту.
14. Поняття про характер, його риси.
15. Поняття про здібності. Види та рівні здібностей.

Дисципліна «Вступ до спеціальності»

1. Логопедія - самостійна галузь спеціальної педагогіки. Професійна компетентність логопеда як вимога сьогодення.
2. Порушення мовлення: причини, механізми, класифікація. Логопедична допомога дітям із порушеннями мовлення.
3. Формування мовлення в процесі онтогенетичного розвитку дитини. Основні періоди нормального мовленнєвого розвитку дитини.
4. Сенсомоторний розвиток дитини.
5. Корекційна педагогіка як наука, її мета та завдання. Галузі корекційної педагогіки.
6. Сутність, класифікація та причини порушень психофізичного розвитку.
7. Диференціація системи закладів для дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку.
8. Сучасні психолого-педагогічні класифікації розумової відсталості. Особливості розвитку, навчання та виховання дітей з вадами інтелекту.
9. Можливості інтегрованої та інклюзивної освіти дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку.
10. Корекційна спрямованість як основний принцип організації навчання дітей з вадами психофізичного розвитку.

Дисципліна «Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами валеології»:

1. Анатомія та фізіологія як науки. Поняття про патологію. Хвороба.
2. Загальні закономірності росту і розвитку дитини. Критичні періоди розвитку дитини.
3. Анатомія та фізіологія органів дихання. Вікові особливості будови носа, гортані, трахеї.
4. Анатомія та фізіологія органів дихання. Вікові особливості будови бронхів, легень та плеври.
5. Анатомія та фізіологія органів серцево-судинної системи. Будова серця та його вікові особливості.
6. Анатомія та фізіологія органів травної системи. Особливості будови порожнини рота, глотки, стравоходу.
7. Особливості обміну речовин та енергії. Терморегуляція.
8. Розлади зовнішнього дихання. Брадипное, тахіпное, гіперпное. Основні критерії оцінювання функціонального стану системи дихання у дітей.
9. Патологія порожнини рота. Види. Особливості. Симптоми. Профілактика.
10. Патологія шлунка. Особливості. Симптоми. Профілактика. Гострі отруєння. Ознаки. Невідкладна допомога.
11. Анатомія органа зору. Порушення зору. Профілактика.

- 12.Анатомія органа слуху. Порушення слуху. Профілактика.
13. Порушення постави у дітей дошкільного та шкільного віку. Види. Профілактика.
14. Анатомія і фізіологія центральної та периферичної нервової системи, її вікові особливості.
15. Загальна характеристика інфекційних хвороб. Поняття про імунітет. Щеплення.

Дисципліна «Гігієна дітей і підлітків»

1. Стан здоров'я дітей і підлітків. Критерії і групи здоров'я.
2. Гігієнічні основи режиму дня дітей підлітків.
3. Гігієнічні вимоги до розкладу уроків.
4. Фізіолого-гігієнічні основи харчування дітей і підлітків.
5. Гігієнічні вимоги до дитячого одягу та взуття.

Дисципліна «Клініка інтелектуальних порушень»

1. Варіанти затримки психічного розвитку у дітей.
2. Ступені олігофренії (дебільність, імбецильність, ідіотизм).
3. Методика визначення ступеня розумової відсталості у дітей (IQ-тест, MMSE, таблиці Шульте, тест малювання годинника).
4. Порушення розумової діяльності при хворобі Альцгеймера, Піка, шизофренії, епілепсії.
5. Особливості освіти дітей з розумовою відсталістю.
6. Ігри для корекції логопедичних порушень у розумово відсталих дітей.
7. Розвивальне навчання дітей з затримкою психічного розвитку.

Дисципліна «Психопатологія»

1. Норма та патологія у психіатрії.
2. Методи обстеження психіатричних хворих.
3. Порушення пам'яті та уваги (амнезія, синдром дефіциту уваги).
4. Порушення мислення та емоцій.
5. Порушення свідомості (приглушення, ступор, кома).
6. Галюцинації, ілюзії, та їх різновиди.
7. Шизофренія, епілепсія, маніакально-депресивний синдром.

Дисципліна «Невропатологія»

1. Будова та функції центральної нервової системи. Загальні принципи.
2. Етіологія та патогенез порушень нервової системи. Види порушень нервової системи.
3. Інфекційні ураження нервової системи. Загальна характеристика.
4. Дитячий церебральний параліч. Етіопатогенез та клінічна картина.
5. Розлади мовленнєвої функції центрального генезу.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування проводяться у вигляді письмового екзамену в тестовій формі. Фахове випробування (надалі – екзамен) проводиться за рейтинговою системою оцінювання з використанням 100-бальної шкали.

Абітурієнтам пропонуються тестові завдання. Потрібно обрати один або декілька із запропонованих варіантів відповіді. (букву чи букви обраної відповіді потрібно зазначити у екзаменаційній роботі). Пропонується 25 тестових завдань. Правильна відповідь на кожне тестове завдання оцінюється в 4 бали. Після оцінювання бали додаються.

Максимальна кількість балів становить 100. Стобальна система оцінювання переводиться на 200 бальну, за спеціальною таблицею. Таким чином, абітурієнт може набрати максимальну кількість балів 200.

6. ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА / РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА / ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

Педагогіка з історією педагогіки:

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр «Академія», 2003. – 576 с. (Альма-матер).

2. Константинов Н.А. и др. История педагогика: Учебник для студентов пед. ин-тов/Н.А. Константинов, Е.Н. Медынский, М.Ф. Шабаева, 5-е изд., доп. и перераб. – М.: Просвещение, 1982. – 447 с., ил.

3. Любар О.О., Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. Історія української школи і педагогіки: Навч. посіб. / За ред. О.О. Любара. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. – 450 с. – (Вища освіта ХХІ століття).

4. Мосіяшенко В.А., Курок О.І., Задорожна Л.В. Історія педагогіки України в особах: Навчальний посібник. – Суми: ВДТ «Університетська книга», 2005. – 266с.

5. Проніков О.К. Історія педагогіки: курс лекцій / О.К. Проніков. – К.: Видавничий дім «Слово», 2015. – 440 с.

6. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. – К.: «Академвидав», 2006. – 560 с. (Альма-матер).

Психологія:

1. Психологія (за ред. Г.С. Костюка), К., 1989.

2. Лозниця В.С. Психологія і педагогіка., К., 2001.

3. Колесніченко Л.А., Борисенко Л.Л. Основи психології і педагогіки, К., 2002.

4. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія, К., 2000.

5. Психологія (за ред. Трофімова Ю.Л.), К., 2001.
6. Основи психології: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (А.І.Веракіс, Ю.І.Завалевський, К.М.Левківський). – Х.-К., 2005.
7. Варій М.Й. Психологія. К., 2009.
8. Статінова Н.П. Психологія: опорний конспект лекцій для студентів усіх спеціальностей. – К., 2004.
9. Ільїна Н.М., Мисник С.О. Загальна психологія: теорія та практикум. – Суми: Університетська книга, 2016. – 352с.

Вступ до спеціальності:

1. Колишкін О.В. Корекційна освіта. Вступ до спеціальності: навч. посіб., 2015
2. Миронова С.П. Олігофренопедагогіка. Компактний навчальний курс. Навчальний посібник. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, редакційно-Видавничий відділ, 20087. – 204 с.
3. Миронова С.П. Основи колекційної педагогіки: навчально-методичний посібник / С.П. Миронова, О.В. Гаврилов, М.П. Матвеева; [за заг. ред. С.П.Миронової]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. – 264 с.
4. Миронова С.П. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник / С.П. Миронова. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. – 312 с.
5. Шеремет М.К. Логопедія. Підручник, третє видання, перероблене та доповнене / За ред. М.К.Шеремет. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. – 672 с.

Дисципліни медичного спрямування:

1. Антонік В.І. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури: навч. посіб. – 2009.
2. Шевага В.М. Невропатологія: підручник. – 2009.
3. Дуло О.А., Товт В.А., Мелега К.П. Гігієна в системі підготовки спеціалістів з фізичної реабілітації. Ужгород: «Графіка», 2011. – 255 с.
4. Чабан О.С. Медсестринство в психіатрії.
http://kingmed.info/knigi/Sestrinskoe_delo/book_2204/Medsestrinstvo_v_psihiatriyi-Chaban_OS-2001-pdf
5. Булеца Б.А. Захворювання нервової системи: навч. посіб / Б.А. Булеца. – Ужгород: Ліра, 2008. – 240 с.
6. Практикум з валеології. Основи долікарської допомоги. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів, вчителів та учнів загальноосвітніх шкіл / Укладачі Цимбал Н.М., Берегова О.Д. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002. – 112 с.